

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
20/21

Delfinskolan

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	4
1.2	Skolans ansvar	4
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla</i>	<i>5</i>
1.2.3	<i>Ansvar</i>	<i>5</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning</i>	<i>5</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
1.4	Ansvarig rektor	6
1.5	Förankring av planen	6
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	7
2.1	Delaktighet	7
2.1.1	<i>Elevers delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet</i>	<i>7</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder	7
2.3	Beskrivning av nuläge	8
3	Analys och åtgärder för läsåret 20/21	10
3.1	Analys	10
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	10
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	12
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	14
6	Bilaga 3	17

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola och fritidshem.

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbing, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

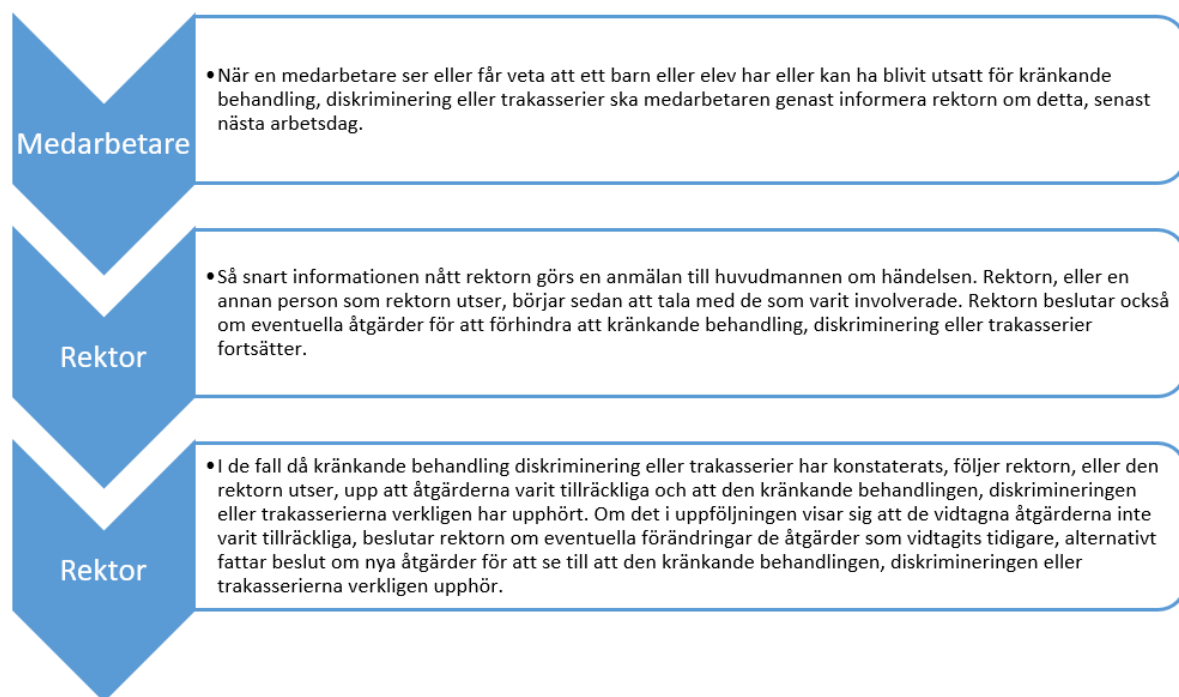
Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

1.4 Ansvarig rektor

Paulina Nyhlén - rektor

1.5 Förankring av planen

- Planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier finns på skolans hemsida att läsa.
- Vid läsårets första apt i augusti alternativt en utvecklingsdag går vi igenom planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier med all personal.
- Vid nyanställning går rektor alternativt arbetslaget igenom planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier med den nyanställda som en del av introduktionen.
- Vid läsårets första föräldramöte går rektor, eller den rektor utser, igenom planen med vårdnadshavarna samt förklarar hur vi på skolan arbetar främjande och förebyggande.
- I varje klass presenteras planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier för eleverna på klassråd.

2 Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

Eleverna är delaktiga genom att de två gånger per läsår fyller i en trygghetsenkät då trivsel och trygghet på skolan kartläggs. I samband med trygghetsenkäten genomför skolan även trygghetsvandringar, en inomhus och en utomhus.

Planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier har eleverna möjlighet att påverka vid klassråd och elevråd.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Vid föräldramötena på vårterminen får vårdnadshavarna återkoppling kring resultat av trivselenkät samt trygghetsvandringar för att informera om vad som framkom, samt eventuellt kunna komplettera den bild som eleverna redogjort för.

De vårdnadshavare som ingår i skolrådet får vid läsårets möten möjlighet att påverka skolans arbete kring kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

2.1.3 Personalens delaktighet

Varje arbetslag analyserar resultatet av sin klass svar på trygghetsenkäten efter genomförd enkät.

Trygghetsgruppen sammanställer skolans resultatet av trygghetsenkäten efter genomförd enkät och analyserar på både skol- och klassnivå.

Trygghetsgruppen sammanställer resultatet av trygghetsvandringarna och analyserar på både skol- och klassnivå.

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

Mål: Eleverna ska känna sig trygga på skolgården

Vi har haft rastaktiviteter som har aktiverat många av eleverna vilket resulterar i att det blir lugnare på rasterna då alla elever har något att göra. Att det är många rastvärdar ute som kan hjälpa till i leken bidrar i sin tur också till en lugnare miljö. Förutom att rastvärdarna har kunnat vara delaktiga i leken har de även organiserat sig på skolgården med syfte att ha överblick över hela skolgården. För eleverna blir det tryggare om de ser en rastvärd i närheten av den del på skolgården som de leker på. Vi vill fortsätta vårt arbete med många rastvärdar ute samt rastaktiviteter som pedagoger håller i för att eleverna fortsatt ska känna att de är trygga på skolgården.

Mål: Eleverna på skolan ska uppleva att de är trygga och att de trivs med varandra.

Vi kunde bara genomföra våra Tillsammansdagar under höstterminen sedan var vi tvungna att hålla klasserna åtskilda pga. covid-19. På fritidshemmet kunde de arbeta med sina åldersblandade grupper under hösten men fick under våren flytta ut sin

verksamhet utomhus och begränsa arbetet i grupperna. Vårt mål är att alla ska känna sig trygga, respekterade och våga umgås med barn i olika åldrar. Då vi inte har kunnat fullfölja detta arbete så vill vi fortsätta med detta mål även under nästa läsår.

Mål: Eleverna i förskoleklass ska känna större trygghet och de ska få goda förebilder för sitt lärande.

Vi har en utarbetad fadderverksamhet som introducerar de nya eleverna på skolan. I fadderverksamheten är elever i årskurs två faddrar till eleverna i förskoleklass. Att eleverna i förskoleklass känner trygghet och samhörighet med andra elever på skolan. Under höstterminen startades fadderverksamheten upp men fick tyvärr brytas tidigare än planerat under vårterminen pga covid-19. Alla elever fick en fadder och kunde till viss del lära känna sin fadder men de hann inte göra lika många uppgifter tillsammans som förväntat. Vad vi kan se när vi observerat gruppen är att förskoleklassen känner sig trygga med sin fadder. Vi kommer fortsätta med detta arbete även under nästa läsår.

Mål: Eleverna ska känna sig trygga i omklädningsrummen

Våra elever har tidigare uppgett att de känner sig otrygga i omklädningsrummen, både i idrottshallen och i simhallen. En åtgärd för att komma åt det problemet var att tillse att det alltid finns en pedagog med i omklädningsrummet. Alla elever ska känna sig trygga med att byta om i omklädningsrummen. Vår trygghetsenkät visar att vi har lyckats åtgärda denna otrygghet då omklädningsrummet inte längre ses som en otrygg plats.

2.3 Beskrivning av nuläge

Vår beskrivning av nuläget bygger på den information som vi har fått genom utvärderingen av förra årets insatser och åtgärder samt våra trygghetsenkäter, trygghetsvandringar, statistik från våra kränkande behandlingar, klassråd, elevråd, föräldraråd och samtal med elever och vårdnadshavare.

Utifrån förra läsårets utvärdering av skolan insatser och åtgärder vill vi fortsätta arbeta vidare med tre av våra mål då vi anser att de är viktiga för att fortsätta vara en trygg skola för våra elever. Det gäller målen:

- Eleverna ska känna sig trygga på skolgården
- Eleverna på skolan ska uppleva att de är trygga och att de trivs med varandra.
- Eleverna i förskoleklass ska känna större trygghet och de ska få goda förebilder för sitt lärande.

Vi anser att dessa målen är bidrar till den trygga skola som vi skapat och som vi vill fortsätta erbjuda våra elever.

Utifrån läsårets underlag behöver vi förutom ovanstående mål arbeta med områdena

nedan som framkommit som otrygga platser.

Toaletterna

I trygghetsenkäten kan vi se att toaletterna upplevs som en otrygg plats.

Trygghetsvandringen gav oss en tydlig bild över varför toaletterna upplevs som otrygga av vissa elever. Eleverna har svårt att få upp toalettdörren på flera av toaletterna. Detta gör att eleverna är rädda för att de inte ska kunna öppna dörren om de stänger dörren efter sig.

Kapprum

I trygghetsenkäten nämns kapprummen som en plats som upplevs otrygg.

Trygghetsvandringen gav oss en tydlig bild över varför kapprummen upplevs som otrygga av vissa elever. Eleverna upplever ibland att ljudet är för högt, att ens kläder ligger slängda på golvet, elever som springer runder i kapprummen samt att elever knuffar andra elever.

3 Analys och åtgärder för läsår 20/21

3.1 Analys

Mål: Eleverna ska känna sig trygga på skolgården

Vi har haft rastaktiviteter som har aktiverat många av eleverna vilket resulterar i att det blir lugnare på rasterna då alla elever har något att göra. Att det är många rastvärdar ute som kan hjälpa till i leken bidrar i sin tur också till en lugnare miljö. Förutom att rastvärdarna har kunnat vara delaktiga i leken har de även organiserat sig på skolgården med syfte att ha överblick över hela skolgården. För eleverna blir det tryggare om de ser en rastvärd i närheten av den del på skolgården som de leker på. Vi vill fortsätta vårt arbete med många rastvärdar ute samt rastaktiviteter som pedagoger håller i för att eleverna fortsatt ska känna att de är trygga på skolgården.

Mål: Eleverna på skolan ska uppleva att de är trygga och att de trivs med varandra.

Vi kunde bara genomföra våra Tillsammansdagar under höstterminen sedan var vi tvungna att hålla klasserna åtskilda pga. covid-19. På fritidshemmet kunde de arbeta med sina åldersblandade grupper under hösten men fick under våren flytta ut sin verksamhet utomhus och begränsa arbetet i grupperna. Vårt mål är att alla ska känna sig trygga, respekterade och våga umgås med barn i olika åldrar. Då vi inte har kunnat fullfölja detta arbete så vill vi fortsätta med detta mål även under nästa läsår.

Mål: Eleverna i förskoleklass ska känna större trygghet och de ska få goda förebilder för sitt lärande.

Vi har en utarbetad fadderverksamhet som introducerar de nya eleverna på skolan. I fadderverksamheten är elever i årskurs två faddrar till eleverna i förskoleklass. Att eleverna i förskoleklass känner trygghet och samhörighet med andra elever på skolan. Under höstterminen startades fadderverksamheten upp men fick tyvärr brytas tidigare än planerat under vårterminen pga covid-19. Alla elever fick en fadder och kunde till viss del lära känna sin fadder men de hann inte göra lika många uppgifter tillsammans som förväntat. Vad vi kan se när vi observerat gruppen är att förskoleklassen känner sig trygg med sin fadder. Vi kommer fortsätta med detta arbete även under nästa läsår.

Mål: Eleverna ska känna sig trygga i omklädningsrummen

Våra elever har tidigare uppgett att de känner sig otrygga i omklädningsrummen, både i idrottshallen och i simhallen. En åtgärd för att komma åt det problemet var att tillse att det alltid finns en pedagog med i omklädningsrummet. Alla elever ska känna sig trygga med att byta om i omklädningsrummen. Vår trygghetsenkät visar att vi har lyckats åtgärda denna otrygghet då omklädningsrummet inte längre ses som en otrygg plats.

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Eleverna ska känna sig trygga på skolgården	Förebygga att elever känner sig otrygga på skolgården genom rastvärdar på rasterna samt rastaktiviteter.	Trygga elever på skolgården	Trygghetsenkät och trygghetsvandring

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Eleverna på skolan ska uppleva att de är trygga och att de trivs med varandra.	Tillsammansdagar införs på skolan i åldersblandade grupper och på fritidshemmet arbetar de i åldersblandade grupper för att arbeta förebyggande.	Alla ska känna sig trygga, respekterade och våga umgås med barn i olika åldrar.	Utvärdering av kompisdagarna med eleverna. Ska även utvärderas i elevrådet.
Eleverna i förskoleklass ska känna större trygghet och de ska få goda förebilder för sitt lärande.	Fadderverksamhet som introducerar de nya eleverna på skolan. Elever i årskurs två ska vara faddrar till eleverna i förskoleklass.	Att eleverna i förskoleklass känner trygghet och samhörighet.	Följs upp i samtal vid läsårets slut samt av pedagogerna tillsammans med eleverna i samband med de olika aktiviteterna.
Eleverna ska känna sig trygga när de använder toaletten.	Elever som har svårt att låsa/öppna/stänga dörren erbjuds möjlighet att ha med sig en toalettkompis som kan vakta dörren.	Att eleverna är trygga på toaletterna.	Trygghetsenkät och trygghetsvandring
Eleverna ska känna sig trygga i kapprummen.	En rastvärd följer med in i kapprummet tills respektive klass gått in i sitt klassrum.	Att eleverna är trygga i kapprummen.	Trygghetsenkät och trygghetsvandring

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre

ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De

menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med och leka.
- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3